

מה ספרו לנו קירות הכתה על שיטות החינוך החדשות

י. מילוא-שוסמן, ר. זבה

הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל, חיפה, ישראל

התצוגה על קירות הכתה בבית הספר היסודי מהווה את הנוף החזותי שהתלמידים נחשפים אליו מדי יום ודורשת ממעצביה השקעה במשאבי זמן, רוח וחומר המעידים כי אנשי החינוך מכירים בחשיבותה ותרומתה. למרות זאת, ולמרות הנוכחות האינטנסיבית של תכני לימוד וחינוך על מעטפת הכתה- לא קיים ניסוח ברור ומוסכם של יעדי התצוגה, לא נבדקו דרכי התהוותה ואופן השימוש בה, מעצביה לא הוכשרו לבצעה וכמעט לא נבחנה התועלת שהיא עשויה להביא. המאמר המוצע מציג קטע ממחקר ששם לו למטרה **לבחון את המשמעות החינוכית והלימודית של התצוגה על קירות הכתה בבית הספר היסודי** ומתמקד בתופעה שבאה לידי ביטוי בשנים האחרונות על קירות הכתה. תופעה זו מתבטאת **בהנכחת הייצוג האישי של כל אחד מן התלמידים על לוח מעוצב**. ייצוג זה מתבטא במיעוטו בשמות ילדי הכתה אך בכמות רבות ניתן למצוא על גבי לוח זה דיווח של כל אחד מן התלמידים על הרגשתו, ציפיותיו, הערכתו העצמית ועוד - במשפטים קצרים בתוך פורמט צורני אחיד המצטרף לפורמטים של חבריו לכדי תמונה גדולה הנושאת את האפיון המשותף של נושא הכתיבה שנמסר לתלמידים.

קטע המחקר שיוצג במאמר בחן את מאפייני הצורה והתוכן של התופעה במספר בתי ספר בעלי דגשים ערכיים שונים. בבתי ספר אילו צולמו כל עבודות התלמידים שהיו תלויות על הקיר ונערך להם ניתוח תוכן וצורה, המורים האחראים לתצוגה רואיינו והתלמידים שבצעו אותה ענו על שאלונים שבחנו את העניין שמגלים התלמידים בהבעת עצמם ובדעות והמחשבות של חבריהם על גבי מעטפת הכתה. ממצאים ראשוניים של המחקר מלמדים כי מדובר בתופעה שניתן ללמוד ממנה על עולמם של הילדים. לימוד כזה מסייע למורה לחנוך את התלמידים על פי דרכם והילדים (המודים) שיש להם עניין בביטוי האישי וכי הם מתעניינים במה שכותבים חבריהם לכתה) יכולים להכיר בעזרתו טוב יותר את חבריהם לכתה ולבחון בעזרתו את מקומם בחברה.

ניתוח התופעה מלמד על שנוי מגמה בחינוך ומעלה שאלות ביחס למניעים התפקודיים-לימודיים (הרפז, 2008), החברתיים (Durlak & al. 2011), התרבותיים (טיילור, 2011), והחינוכיים- ערכיים (חוזר מנכ"ל 2010, Rogers, 1961) של שינוי זה.

מקורות

- הרפז, י. (2008) המודל השלישי הוראה ולמידה בקהילת חשיבה, ת"א, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- חוזר מנכ"ל (2010), 9.4- חינוך לערכים (1.12.2010). משרד החינוך, ירושלים.
- טיילור, צ'. (2011) מועקת המודרניות, ירושלים, הוצאת שלם. (תרגום פ. זייץ).
- Durlak, J.A., Weissberg, R.P., Dymnicki, A.B., Taylor, R.D., & Schellinger, K.B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432.
- Rogers, C.R. (1961). *On Becoming a Person*, Boston, mass.:Houghton-mifflin.